

Eduskunta

Valtion tilinpäätöksen tilintarkastuskertomus vuodelta 2018

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tämän tilintarkastuskertomuksen valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2018. Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja, JHTT Riitta-Liisa Heikkilä ja tilintarkastusneuvos Susanna Falck. Tarkastusta on valvonut tilintarkastusjohtaja, JHT Väinö Viherkoski.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun lain 17 a §:n tarkoittamaan valtion tilinpäätökseen sekä lain 18 §:ssä tarkoitettujen oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarpeellisiin liitetietoihin, siltä osin kuin ne koskevat valtion talousarviotaloutta. Tarkastukseen on sisällytetty talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot sekä tilinpäätöstietojen perustana oleva valtion keskuskirjanpito. Tarkastusta on kohdennettu myös niihin menettelyihin, joilla turvataan tietojen muuttumattomuus ja oikeellisuus keskuskirjanpidossa ja valtion tilinpäätöksen valmistelussa.

Valtion tilinpäätös

Valtion tilinpäätöslaskelmien sisältöä, esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko valtion tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Momentilla 31.10.20 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) rahoitetaan useita monivuotisia väylähankkeita, joille ei ole myönnetty talousarviossa valtuutta. Väyläviraston tulee selkeyttää hankkeiden budjetoitintia siten, että monivuotiset, siirtomäärärahakauden ylittävät väylähankkeet budjetoidaan ja että niitä seurataan talousarviolain 10 §:ssä säädettyssä valtuusmenettelyssä.

Määräraha on ylitetty 562 621 eurolla talousarvion ja talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti talousarvion momentilla 22.02.75 Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v). Momentille 24.01.74 (Talorakennukset, siirtomääräraha 3 v vuodelta 2017) on talousarvion vastaisesti kirjattu osastoon 12 kuuluvia tuloja (1 204 690 euroa). Jos tulot olisi kirjattu talousarvion mukaisesti osastoon 12, momentin 24.01.74 määräraha olisi ylittynyt tuloja vastaavalla määrällä.

Tuloarviomomentille 12.28.25 (Metallirahatulot) on vuoden 2018 talousarviossa budjetoitu nettotuloja 50 000 euroa. Valtiovarainministeriön talousarvion toteutumalaskelman mukaan momentilta maksetut menot ovat talousarvion vastaisesti ylittäneet momentille kertyneet tulot 3,0 miljoonalla eurolla. Menojen maksamista varten talousarvioon olisi kuulunut ottaa valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n 1 momentin mukainen määräraha. Momenteille 26.40.21 (Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto, arviomääräraha) ja 26.40.63 (Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet, arviomääräraha) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdennettu vuodelle 2019 kuuluvia menoja vuoden 2018 menoksi (yhteensä 1,85 miljoonaa euroa). Menettelyllä on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti pidennetty arviomäärärahan käyttöaikaa.

Valtiokonttorille valtion tilinpäätöksen laadintaa varten toimitettuja, valtuuksia koskevia tietoja voidaan kokonaisuutena pitää oikeina ja riittävinä. Valtion tilinpäätöksen valtuuksia koskevat tiedot vastaavat keskitetyn valtuusseurannan tietoja.

Muun toiminnan tuottoihin sisältyy 1,390 miljardia euroa muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoittoa, jotka eivät perustu myynteihin vaan osakkeiden siirtoihin valtion kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

Rahoitusomaisuuteen sisältyviä virtuaalivaluuttoja ei ole arvostettu valtion talousarviosta annetun asetuksen 66 c §:n mukaisesti. Tästä johtuen rahoitusomaisuuteen sisältyy tilinpäätöksessä noin 4,2 miljoonan euron yliarvostus.

Liikennevirasto on tehnyt liikenteenohjausyhtiöön (Traffic Management Finland Oy) siirtyvään omaisuuteen 63,1 miljoonan euron suuruisen arvonalennuksen, jolle ei ole asianmukaista perustetta. Menettely on valtion talousarviosta annetun lain (423/1998) 14 §:n sekä valtion talousarviosta annetun asetuksen (1423/1992) 66 g §:n vastainen.

Valtion talousarvion toteutumalaskelma on laadittu säännösten mukaisesti.

Puolustusmateriaali muodostaa valtion kirjanpidossa poikkeuksen siinä mielessä, että sen hankintamenot kirjataan kokonaan hankintavuoden kuluksi. Puolustusmateriaalin poisjättäminen Puolustusvoimien tilinpäätöksestä antaa puutteellisen kuvan Puolustusvoimien hallussa olevan materiaalin arvosta.

Valtion tuotto- ja kululaskelma ja tase on muilta osin laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion keskuskirjanpito on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Sisäinen valvonta

Valtion tilinpäätökseen kohdistuvaa sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyysissä ja tarkastettu valtion keskuskirjanpidon, valtion tilinpäätöksen sekä valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösten tarkastuksen yhteydessä. Lisäksi sisäistä valvontaa on arvioitu taloushallinnon keskitetyt prosesseja koskevan sisäisen valvonnan tarkastuksessa.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen asiakaspalveluprosessien sisäisessä valvonnassa on todettu puutteita, joiden johdosta palvelukeskuksen on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Valtion tietotekniikkakeskus Valtorin tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisessä sekä sopimushallinnon ja hankintamenettelyiden sisäisessä valvonnassa on tullut esiin puutteita, joiden johdosta Valtorin tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin ja Business Finland osakeyhtiön välillä on sisäisen valvonnan tarkastuksessa tullut esiin valtionavustusprosessin toimivallan määrittelyyn ja organisointiin liittyviä puutteita, joiden johdosta rahoituskeskuksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen ja Väyläviraston kirjanpidon tositteita ei ole kaikilta osin laadittu talousarvioasetuksen 44 §:n edellyttämällä tavalla eikä valtionavustuksiin liittyviä kirjanpidon tositteita ole kaikilta osin arkistoitu valtion talousarviosta annetun asetuksen 46 §:n edellyttämällä tavalla.

Valtion tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä syntyneen käsityksen mukaan valtion tilinpäätöksen pohjana olevat keskuskirjanpidon tiedot eivät sisällä olennaisia virheitä.

Tarkastusviraston tilinpäätöskannanotto

Valtion tilinpäätös vuodelta 2018 on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Tytti Yli-Viikari
pääjohtaja

Riitta-Liisa Heikkilä
johtava tilintarkastaja